

разрешить, но только в исключительных случаях, где нет никаких шансов на жизнь. А также важно соблюдать все меры предосторожности, чтобы не допустить злоупотреблений эвтаназией. Пациент должен быть в здравом уме и составить письменное заявление. Необходимо получить дополнительное свидетельство, что решение пациента добровольно и сознательно.

Литература

1. Кулиниченко В., Вековщина С. Биоэтика: феноменологические поиски и основания // Феноменология и гуманитарное знание. – К., 1998. – С. 147 – 148.
2. Маргелис Н. Актуальные вопросы биоэтики. – «Славянский альманах». – Николаев, 2002. – С.32 – 36.

ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ У КУРСІ «ОСНОВИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ»

Жигаліна О.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Сьогодні наукова спільнота все більше говорить про гуманізацію освіти у вищій школі та зміни підходів щодо використання тварин під час проведення експериментів у різних науково–дослідницьких лабораторіях. Такий напрямок сформувався у нову, актуальну науку – біоетику, яка має мету змінити ставлення науковців до лабораторних тварин, зменшити кількість загиблих тварин під час наукових дослідів, а також розробити нові методи, які б дозволили замінити тварин на практиці. Такі альтернативні методи вже впроваджуються у процес навчання і серед них вже відомими стали: відеофільми, імітаційні моделі, мультимедійне комп’ютерне моделювання, віртуальна реальність та інші.

На нашу думку, методика, яка була розроблена на нашій кафедрі, може поповнити скарбничку існуючих альтернативних методів. Ми працювали над удосконаленням курсу „Основи експериментальної хірургії”, який має практичну частину – оперування на лабораторних тваринах. Були створені методичні розробки з детальним описом кожного етапу операцій зі схематичними малюнками, що відтворюють найбільш складні моменти операцій: „Часткова гепатектомія”, „Спленектомія”, „Двостороння адреналектомія”, „Двостороння оваріалектомія”, „Двостороння тестектомія”.

Створено набір фотографій для кожної операції, який включає в себе: демонстрацію хірургічного інструментарію, наркотизацію, фіксацію тварини на операційному столі, приготування операційного поля, особливості розрізів шкіри та м’язів, техніку виведення органу з черевної порожнини та накладання на нього лігатур, повернення органу у черевну порож-

нину, техніку шиття та дезинфекцію операційного поля після проведення операції.

Для перевірки знань студентів була розроблена система тестів для кожної з операцій. Такий вид контролю дозволив об'єктивно оцінити знання студентів, які прослухали цей спеціальний курс з використанням комп'ютерних технологій.

На основі результатів нашого дослідження було встановлено, що розроблена методика з використанням комп'ютерних технологій надає можливість студенту швидше оволодівати технікою операції, зменшити витрати часу для узгодження роботи з описом методики виконання операції, скоротити час її виконання в середньому до 30 хвилин і з меншою кількістю помилок на тлі суттєво знижених втрат тварин під час операції. Крім того, це дозволить самостійно підготуватися студенту до операції, якщо він був відсутній на практичному занятті. Методика також дає можливість засвоїти цей курс теоретично, якщо студент в силу чи то об'єктивних, чи то суб'єктивних (наприклад, етичних) обставин, не може приймати участь в експериментах на тваринах.

Таким чином, новий підхід при викладанні курсу „Основи експериментальної хірургії” сприяє підвищенню ефективності засвоєння знань та придбання навичок для проведення операцій на лабораторних тваринах, що зменшує кількість загиблих тварин та помилок під час проведення операцій. Окрім цього, розроблена методика, на нашу думку, є першим, а тому і виключно важливим, кроком, який зроблено на кафедрі фізіології людини та тварин Харківського Національного університету у напрямку гуманізації викладання такого етично небездоганного предмету, як «Основи експериментальної хірургії».

ПАВУКИ. ЧИ ВИПРАВДАНЕ СТАВЛЕННЯ ДО НИХ?

*Закалюжний В.М., Надєєн В.В.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Восьминога істота, завмерла десь в кутку кімнати чи на гілці дерева. Перше бажання, яке виникає у більшості людей при спостереженні подібної картини – наблизити її останній день.

Чому все відбувається саме так? Віками страх перед павуками маніпулює свідомістю людей. Але чому? Людина влаштована таким чином, що її лякає все невідоме, незрозуміле чи те, що від неї відрізняється. Психологи вважають, що відразу до павуків – почуття, викликане арахнофобією – властиве всім без винятку приматам, і базується воно на двох властивостях *Aranei* : агресивній позі та здатності робити різкі швидкі рухи. Однак першопочатковим підґрунтям страху є майже повне нерозуміння і незнання особливостей поведінки – це визнають майже всі провідні психологи [4].

Більшість (велика частина) людей вважає, що павуки обов'язково мають бути отруйними, хоча насправді серед всього їх різноманіття (бл.